

Noordhollands Dagblad

OPVANG

Rechter stelt Oekrainers in het gelijk

Zaandstad moet een groep vluchtelingen uit Oekraïne opvangen, ook als het geen **beschikbare** plekken heeft. Dat oordeelde de rechter. 'Dan zit je met de handen in het haar', zegt de woordvoerder van de stad.

→ REGIO 1

Jazzorkest The Ramblers mag honderd kaarsjes uitblazen

Muzikaal eeuwfeest

→ REGIO 8-9

FOTO: CEES HARTMAN

VEILIGHEID

Te weinig capaciteit

Wijdere meren stelt opvang van **asielzoekers** in het leegstaande gemeentehuis in Loosdrecht uit omdat de politie de veiligheid niet kan garanderen.

→ VOOROP 5

STRAAT MUSEUM

Naar de bron van graffiti

Met een expositie in het STRAAT Museum in Amsterdam laat de Dutch Graffiti Library de **oervormen** van graffiti en streetart zien.

→ WUZER 14-15

Hoger uitgevallen doorstroomtoets leidt tot faalervaring

Kamer kritisch op schooladvies

Van onze verslaggever

Den Haag ■ Een groot deel van de Tweede Kamer is kritisch over het 'kansrijke schooladvies', omdat leerlingen daardoor terecht kunnen komen in onderwijs dat niet bij hen past.

Fracties als D66, CDA en PVV zetten tijdens een debat over praktijkonderwijs en vmbo vraagtekens bij de manier van adviseren, waarbij het schooladvies wordt bijgesteld na een hoger uitgevallen doorstroomtoets. Leerlingen die beter tot bloei zouden komen op het vmbo of op een praktijkschool, komen daardoor soms terecht op een theoretisch niveau dat hen niet ligt.

Daarnaast wordt er nooit een opzichzelfstaand praktijkadvies gegeven, maar staat daar altijd vmbo bij. Veel leerlingen kiezen dan eerst voor vmbo (wat wordt beschouwd als het 'hogere' advies), om vervolgens toch in te stromen in het praktijkonderwijs. Dat zorgt voor druk op het praktijkonderwijs, bleek uit een recent rapport.

Volgens Ilana Roederkerk (D66) leidt dit ertoe dat kinderen die goed op hun plek zijn in het praktijkon-

derwijs, toch naar het vmbo gaan om vervolgens met een 'faalervaring' terug te stromen.

Etkin Armut (CDA) benadrukte dat het belangrijk is alert te zijn op onder advisering, maar wijst tegelijkertijd op een 'serieuze waarschuwing' uit het veld. „Kansrijk adviseren mag niet verworden tot een systeem waarin hoger automatisch beter is.” Een advies moet volgens haar in de eerste plaats passend zijn, want 'een leerling is niet geholpen

met een start die ambitieus klinkt, maar in de praktijk uitloopt op afstroom'. Ook Caroline van der Plas (BBB) is geen voorstander van kansrijk adviseren. „Kinderen naar een plek duwen waar ze niet tot hun recht komen is geen kansengelijkheid, maar een recept voor frustratie, uitval en vooral een knauw in hun zelfvertrouwen.”

Vaardigheden

Sandra Beckerman (SP) en Pepijn van Houwelingen (FVD) wezen allebei op het toetsen van praktische vaardigheden om gericht te adviseren. Momenteel worden alleen cognitieve vaardigheden getoetst. Volgens Marjolein Moorman (GroenLinks-PvdA) is het zaak om in de breedte naar het onderwijsstelsel te kijken, omdat het schrappen van 'kansrijk adviseren' geen zin heeft zonder kansrijk onderwijs, waarin kinderen op hun eigen niveau en binnen hun eigen talenten worden uitgedaagd zich optimaal te ontwikkelen.

Staatssecretaris Tielen wacht een vervolgonderzoek van Cito af voordat ze een beslissing neemt over het advies. Dat meldde zij eerder al in een Kamerbrief.

Kinderen naar een plek duwen waar ze niet tot hun recht komen is geen kansengelijkheid

JUBILEUM Iconisch jazzorkest bestaat honderd jaar

The Ramblers: van de nachtclub naar de kerk

Geen concert gaat voorbij of hij vraagt ernaar. Of de bezoekers toevallig nog ergens op zolder iets waardevols hebben liggen van zijn gezelschap. Een ietwat verfromfaaid affiche, een half scherpe groepsfoto of wellicht zelfs een arrangement op een vergeeld stuk papier. Want Loet van der Lee heeft eindeloos respect voor de historie van The Ramblers, het orkest waarvan hij sinds 2022 orkestleider is. Dit jaar wordt het eeuwfeest gevierd met een theatertournee, beginnend op 23 mei in de Bullekerk in Zaandam.

Arnold Aarts
arnold.aarts@medialhuis.nl

Krommenie ■ In zijn huiskamer in Krommenie geeft Loet van der Lee (57) het meten toe. Wie leider is van een orkest dat honderd jaar geleden is opgericht, loopt een risico. Het risico dat het verleden wordt verheerlijkt en dat daarom elk concert een kopie is van het vorige. Altijd in hetzelfde cirkeltje blijven draaien, omdat de fans van vroeger dat verwachten. Hij is na een concert zelfs wel eens aangesproken door een bezoeker die verontwaardigd vroeg waarom ze Farewell Blues niet speelden, het traditionele slotnummer.

De hang van het publiek naar vroeger zorgt vier jaar geleden bij Van der Lee voor twijfel als hij wordt gevraagd de leiding over te nemen van Cees Kranenburg. Maar het zijn wel The Ramblers! Dat iconische ensemble dat het podium deelde met jazzgoden als Coleman Hawkins en Benny Carter. Dat als huiskorkest van de VARA decennialang half Nederland gekluisterd aan de radio hield.

Tuschinski

The Ramblers - in 1926 opgericht door Theo Uden Masman - beginnen met spelen in Cabaret La Galté, een legendarische nachtclub in Amsterdam. Op de bovenverdieping van zijn bioscoop wil Abraham Tuschinski het bruisende uitgaansleven van Berlijn en Parijs nabootsen, met cabaretiers, variëte-artisten en muzikanten. Uden Masman en zijn mannen passen

perfect in het pulletje.

Van der Lee leert veel over The Ramblers als hij in 1987 aan het conservatorium gaat studeren in mediastad Hilversum. Hij stuit ook op de zwarte bladzijde tijdens de Tweede Wereldoorlog. De Duitsers eisen dat de twee Joodse leden van The Ramblers op straat worden gezet. Onder protest - hij houdt bij concerten voortaan symbolisch hun stoelen leeg - gaat Uden Masman akkoord. Dat zijn orkest tijdens de bezettingsjaren blijft optreden, wordt hem na de oorlog verweten. The Ramblers mogen na de bevrijding een tijdje niet spelen.

„Die straf is later kwijtgescholden, maar toen was het kwaad al geschied”, vertelt Van der Lee. „Het beeld dat het niet deugde, blijft hardnekkig hangen. Terwijl The Ramblers gewoon hun werk deden, zoals de bakker brood bleef bakken en de slager vlees bleef verkopen. En Uden Masman had zelfs een onderduiker in huis.”

Verloochenen

Sinds Van der Lee vier jaar geleden de leiding heeft, is er veel veranderd bij The Ramblers. Hij wil dat het orkest overleeft en boekt daarom zoveel mogelijk concerten. En omdat de generatie fans van het eerste uur uitsterft, wil hij nieuwe doelgroepen aanboren. Daar is in zijn ogen modernisering van het repertoire voor nodig, maar dan zonder de geschiedenis te verloochenen. Het is balanceren op een dun koord met een porseleinen vaas in handen.

Niem „Wie is Loesje?“, een hit uit 1939. The Ramblers spelen het soms in de retroversie, maar meest-

Gastolsten Léah Kline en Ronald Douglas.

FOTORENS GROENENDIJK

The Ramblers in 1939.

FOTO AANGELEVERD

al met een ander arrangement. En natuurlijk op een alternatieve manier gepresenteerd, veel meer naar het nu. Niet langer heren van stand met hoedjes en sigaren, die de rol van de vrouw vooral als gediensgij zien.

Van der Lee noemt The Ramblers een jazz entertainmentorkest. Die - hoe kan het anders met zoveel hout en hoorns - jazz speelt, maar net zo goed uitwijk richting pop, foxtrot en tango. Desondanks heeft de orkestleider niet de illusie dat zijn gezelschap een allemansvriend is.

Hij wil daarom niet krampachtig op zoek naar de doelgroep tieners en twintigers, waarin zijn kinderen Lieve (24), Revé (22) en Elin (18) vallen. Hij voelt zich gestreeld dat

ze naar zijn concert in de Bullekerk komen, maar realiseert zich dat hun helden geen blazers zijn maar deejays. „Als ze bij een waanzinnig feest zijn geweest, vraag ik wel eens welke band optrad. Dan kijken ze me heel naar aan.”

Pinkpop

Van der Lee waakt ervoor om The Ramblers als cult-act in te zetten, zoals New Cool Collective op Lowlands of André Rieu op Pinkpop. Hij hecht wat dat betreft aan status, ze zijn natuurlijk wel The Ramblers. Ze moeten zich onderscheiden ten opzichte van de golf aan orkesten die Nederland overspoelt. Dus nooit optreden in geïsoleerde zalen, altijd onberispelijk gekleed, een pauzedrankje

Loet van der Lee voor de Bullekerk.

FOTO CEES HARTMAN

The Ramblers in 1951.

FOTO AANGELEVERD

Ramblers juist een onuitputtelijke bron aan eigen stukken hebben. Het orkest - met Huizen als thuisbasis - kiest ervoor gastolstenen in te huren. Zo wordt geregeld gebruik gemaakt van de vocale vaardigheden van Janne Schra. Bij de komende tournee staan Ronald Douglas en Léah Kline zij en zij met de instrumentalisten. In mei 2027 volgt een krachtenbundeling met Loes Luca. Die gaat onder meer 'Het proces van Pietertje Swing' zingen, opgefrist dat wel. „Het origineel is bijna hoorspelachtig, zo oubollig.”

Vitaliteit

Van der Lee is als orkestleider - de zede in de geschiedenis - verantwoordelijk voor de muzikale koers. Als trompettist geeft hij op het podium het tempo aan. Gelijk aan Duke Ellington en Quincy Jones is hij muzikant en aanvoerder tegelijk. Een aparte dirigent voor de groep - zoals bij klassieke muziek - gaat volgens hem ten koste van de vitaliteit. „Dan zit het publiek de hele tijd naar iemand achterkant te kijken.”

Naast het artistieke geweten van The Ramblers is Van der Lee de man die eigenhandig alle boekingen regelt en zorgt dat de financiën op orde zijn. Het archiveren van een eeuw historie heeft hij eveneens op zich genomen. Wat hij heeft verzameld, ligt in een loods in Alkmaar. Maar er moet nog veel meer zijn. Daarom die oproep aan het publiek elk concert om thuis zels te gaan zoeken. „Overal op zolder moet nog van alles liggen.” Bladerend door alle papieren is

Van der Lee zich telkens bewust van de faam van The Ramblers, die hij als Nederlands immaterieel erfgoed beschouwt. Niet voor niets overweegt hij de werkwijze toen en nu van het orkest vast te leggen, om het instituut nog meer body te geven. Een deel van de nalatenschap is inmiddels online terug te vinden. Op het eigen YouTubekanaal staan talloze video's. Genieten voor wie achter zijn laptop in de tijdmachine stapt.

Van der Lee is van plan nog zeker een decennium de leider te blijven van het beroemde orkest, op naar de no jaar. Hij droomt wel eens van een permanente plek voor de erfenis. Als The Cats een museum hebben, zou dat voor The Ramblers toch ook moeten kunnen? „Dat zou geweldig zijn.”

Struikelsteen Sal Doof

Het indrukwekkendste samenzijn van The Ramblers vindt dit jaar plaats op maandag 29 juni. Dan is een delegatie van het jubilerende orkest aanwezig bij de onthulling van vier struikelstenen aan het Waterlooplein in Amsterdam.

De stenen zijn voor saxofonist-klarinettist Sal Doof, zijn echtgenote Elisabeth en hun dochters Rachel en Jetty. Doof is het enige lid van The Ramblers dat tijdens de Tweede Wereldoorlog werd

vermoord. De eveneens Joodse Sem Nijveen overleefde door onder te duiken. Hij overleefde in 1995 op 82-jarige leeftijd.

Ter gelegenheid van het plaatsen van de struikelstenen komen zeker tien nazaten van Doof uit Canada over. Zij krijgen het boek 'Maar... wij komen terug' dat is gebaseerd op notities van Ramblers-oprichter Theo Uden Masman overhandigd en het boek 'Overleven' waarin medemusici Marcel Thielemans vertelt over

Doof.

Het gezin Doof is omgebracht in Sobibor op 2 juli 1943. De vier stenen die eind juni worden onthuld, vormen het slotstuk van een project om alle vermoorde Joodse bewoners van de wijk te herdenken. Op initiatief van buurtbewoner Nanette Oosterwijk - voormalig docent van het Purmerendse Da Vinci College - zijn afgelopen jaren 350 stenen geplaatst.

“
Het origineel is bijna hoorspel-achtig, zo oubollig

voor het publiek, de perfecte belichting.

Hij wil dat The Ramblers altijd The Ramblers blijven en niet een begeleidingsorkest voor een artiest. Zodra ze zich conformeren aan een bekende zanger of zangeres stromen de zalen vol, maar verdwijnt zijn orkest letterlijk en figuurlijk naar de achtergrond. Zoals Count Basie zich moest plooiën in een ondergeschikte rol bij optredens van Frank Sinatra.

Van der Lee heeft wel eens nagedacht over een samenwerking met een artiest. Maar hij weet hoe het werkt. Dan stuurt iemand als Laura Fygi achttien nummers op die het orkest moet instuderen, waarna ze voor de vorm één keer naar een repetitie komt. Terwijl The

Theatertournee

The Ramblers houdt in verband met het jubileum een uitgebreide tournee. De try-out is in Blaricum op 10 mei. Daarna volgen Zaandam (première op 23 mei), Hoofddorp (23 augustus), Hendrik-ido-Ambacht (29 september), Den Haag (3 oktober), Bussum (11 oktober), Eemnes (17 oktober), Edam (31 oktober), Maarssen (1 november), Hilversum (29 november), Wijk aan Zee (19 december) en Heiloo op 10 januari.

The Ramblers houdt in verband met het jubileum een uitgebreide tournee. De try-out is in Blaricum op 10 mei. Daarna volgen Zaandam (première op 23 mei), Hoofddorp (23 augustus), Hendrik-ido-Ambacht (29 september), Den Haag (3 oktober), Bussum (11 oktober), Eemnes (17 oktober), Edam (31 oktober), Maarssen (1 november), Hilversum (29 november), Wijk aan Zee (19 december) en Heiloo op 10 januari.